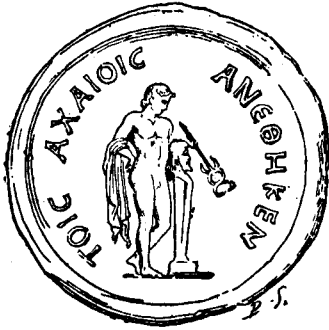

καθηγηται διωρίζοντο συνήθως ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος· κατ' ἐξαιρέσειν δ' ἐνίοτε ἀντίθετο ὁ διορισμὸς εἴτε εἰς τὰς ψήφους τῶν ἀρίστων καὶ πρεσβυτάτων πολιτῶν εἴτε καὶ εἰς ἓνα μόνον ἐπιφανῆ πολίτην· καθὼς λέγεται, ἐπὶ παραδείγματος, ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ ἐπέτρεπέ ποτε τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐφόρου τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς εἰς τὸν Ἡρώδην τὸν ἄττικόν.

Ὁ ἐτήσιος μισθὸς ἐκάστου τῶν τεσσάρων σχολάρχων τῆς φιλοσοφίας καὶ ὁ τοῦ βασιλικοῦ θρόνου τῆς σοφιστικῆς σχολῆς ἦτο ὠρισμένος εἰς δραχμὰς ἄττικὰς 10.000, ἰσοδυναμούσας πρὸς 60.000 τοὐλάχιστον σημερινῶν δραχμῶν· ὁ δὲ πολιτικὸς θρόνος εἶχεν ἐτήσιον μισθὸν ἐν τάλαντον, ἦτοι δραχμὰς ἄττικὰς 6.000. Ἄλλ' ὁ μισθὸς οὗτος, καίτοι ὄχι μικρὸς, δὲν ἦτο ἡ μόνη τῶν ἀνδρῶν ἀμοιβή. Ἐκτὸς τῆς ἀτελείας τὴν ὁποίαν οἱ καθηγηταὶ αὐτοδικαίως ἐνέμοντο, ἐπορίζοντο καὶ ἀπὸ τῶν διδασκτρων τῶν πολυαρίθμων αὐτῶν φοιτητῶν ποσὰ πολλὰ ὑπέρογκα. Ὁ Ἰούλιος ὁ ἄττικὸς ἐπλήρωσεν εἰς τὸν Σκοπελιανόν, διὰ τὴν περὶ τοὺς αὐτοσχεδίους λόγους ἐκπαίδευσιν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἡρώδου, τριάκοντα τάλαντα. Ὁ δὲ ἐφέσιος Λολιανός, διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἀδειαν νὰ ἀκούσῃ τὰ μαθήματα τοῦ Ἀριστείδου καὶ τοῦ Ἀδριανοῦ, κατέβαλεν εἰς ἕκαστον αὐτῶν ἀνὰ 10.000 δραχμῶν ἄττικῶν. Καὶ ταῦτα μὲν ἦσαν βεβαίως ἐξαιρέσεις, ἀλλ' ὡς

Νόμισμα ἀναμνηστικὸν τῆς ἐν Ἑλλάδι περιουσίας τοῦ Ἀδριανοῦ

μετριώτατα ἀναφέρονται τὰ δίδακτρα Πρόκλου τοῦ ναυκραίτου, καὶ ὅμως τὰ δίδακτρα ταῦτα συνεποσοῦντο εἰς ἕκατον δραχμὰς ἄττικὰς δι' ὅλην τὴν σειρὰν τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ. Ἐπειδὴ τὸ πλῆθος τῶν ὁμιλητῶν ἦτο συνήθως μέγα, δῆλον ὅτι οἱ διδάσκαλοι ἐκείνοι ἀπελάμβανον ἀπὸ τῶν διδασκτρων ποσὸν τοὐλάχιστον ἴσον τοῦ τακτικοῦ ἐτησίου αὐτῶν μισθοῦ.

Οὕτω φιλάνθρωπον καὶ ἐπιεικῆς ὑπῆρξε τὸ πρὸς τὴν Ἑλλάδα πολίτευμα τῆς ρωμαϊκῆς κυριαρχίας ἐπὶ ὅλην περίου ἑκατονταετηρίδα, ἀπὸ τοῦ Νερούα μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Μάρκου Αὐρηλίου. Ἄλλὰ τὰ ἔθνη δὲν ἀναβιοῦσι δι' ἐξωτερικῆς προστασίας καὶ εὐεργεσίας. Καθὼς οὐδεμία τέχνη ἢ ἄλλη θεραπεία δύναται ἐπὶ πολὺ νὰ συγκαλύψῃ τῆς καλλίστης γυναικὸς τὴν ἀναπόδραστον παρακμὴν, ὁμοίως ἡ Ἑλλάς, ὅσα δὴποτε καὶ ἂν ἔλαβε παρὰ Τραϊανῶν καὶ Ἀδριανῶν καὶ Ἀντωνίνων ἐπικοσμήματα, ἐξηκολούθει οὐδὲν ἦττον μαραινομένη καὶ φθίνουσα. Τοῦ σοφιστοῦ Αἰλίου Ἀριστείδου τὰ περὶ τῆς τότε εὐδαιμονίας τῶν πατέρων ἡμῶν ἐγκώμια ἦσαν ἐν μέρει κολακεία πρὸς τοὺς αὐτοκράτορας, ἐν μέρει δὲ πλάναι ἀνθρώπου μὴ βλέποντος εἰμὴ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν πραγμάτων. Εἶδομεν τὴν ἠθικὴν ἀλλοίωσιν ἣν ἔπαθε τὸ ἔθνος. Βέβαιον δὲ φαίνεται ὅτι καὶ ὑλικῶς περιῆλθεν εἰς τὴν ἐσχάτην ἀτονίαν καὶ ἐκλυσιν. Ναι μὲν ἠγήθησαν ἐπὶ τῆς ρωμαϊκῆς κυριαρχίας νέαι τινὲς λαμπραὶ πόλεις, ἡ Κόρινθος, αἱ Πάτραι, ἡ Νικόπολις, καὶ τινες μάλιστα τῶν ἀρχαίων, ὡς αἱ Ἀθῆναι, ἀπεξημιώθησαν μέχρι τινὸς δι' ἣν ἐκ διαλειμμάτων ἔπαθον φθοράν. ἀλλὰ τί ἦτο ἡ ἐπίδοσις τῶν εὐαρίθμων τούτων πόλεων ἀντιπαραβαλλομένη πρὸς τὴν ἐρημίαν τὴν ἐπελθοῦσαν εἰς τὸ πλεῖστον τῆς Στερεᾶς, τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν νήσων; Ἡ ἐν Φωκίδι πόλις τῶν Πανοπέων εἶχεν ἄλλοτε περίβολον ἑπτὰ σταδίων, ὁ δὲ Πausanias, ὁ περιηγηθεὶς τὴν Ἑλλάδα κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν δευτέραν μετὰ Χριστὸν ἑκατονταετηρίδα, ἦτοι ἐπὶ τῶν ἀγαθῶν αὐτοκρατορῶν, λέγει περὶ τῆς πόλεως ταύτης τα ἐξῆς· «Στάδια δὲ ἐκ Χαιρωνείας εἴκοσιν ἐς Πανο-